

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitulvm. Vlt. Exposuit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

cūndū hunc intellectum, Notandum est vnicum: Quæ vt superflua seu ex abundante adijciuntur libello, eorum declaratione non censetur libellus mutatus, quia non pertinent ad substantiam, nec probandi necessitati subiacent. v. g. Si agens interdicto possessorio recuperandæ, titulum Dominij aut quasi Dominij, inseruerit: qua de re in *c. Ex parte. 15. De foro compet.*

2. Sensus est, quod pensiones à pluribus annis non solutæ in hoc casu repetantur, quia possessiones non erant emphyteuticæ, sed Ecclesiæ censuales, discrimen verò inter emphyteuticum & censualem contractum attuli *cit. cap. 23. n. 2.* Secundum hunc intellectum nota vnicum, si per declarationem libelli causæ status notabiliter afficiatur, vt noua deliberatione opus esse videatur, tum noua dilatio deliberatoria dari debet, non item si causæ status non ita afficiatur, quin pars conuenta prævidere potuerit, vt in casu nostro. Facile enim ipsi nobiles recordari, vel ex libellis suis censualibus cognoscere poterant, quanto tempore pensiones solutæ non fuerint, atque ita, quousque se extendere rit particula, & *ultra*; siquidem in proprio facto, nisi diuturnum tempus intercesserit, ignorantia non præsumitur, *iuxta c. Ab excommunicato 41. junct. gl. verbo: De facto suo. De rescriptis, & ita hæc explicat P. norm. n. 13.*

CAPITVLVM. VLT.

Exposuit.

PARAPHRASIS.

Inter Bituricensem, & Burdegalensem Episcopos controuersia erat super iure Primatiæ, quam ob rem Greg. IX. citauit Archiepiscopum Burdegalensem ad initium quadragesimæ, terminum ei peremptorium assignando, vt vel per se, vel per Procuratorem Apostolico conspectui se præsentet, sed postea ab eodem Pontifice personaliter vocatus, consilij seu subsidij alicuius afferendi causâ Romam venit, vbi etiam Bituricensis Epi-

scopus constitutus instanter postulauit, vt in dicta controuersia procederetur. Sed Burdegalensis domum abiens, procuratorem ad eam causam reliquit, qui saluis exceptionibus, sibi respondendo ac defendendo competentibus omnia agere posset, quæ ipse Archiepiscopus in propria persona. Cùm igitur Bituricensis Procuratorem urgeret ad respondendum, ipse excepit, se ad id non teneri, cùm Burdegalensis Archiepiscopus jus haberet, causam domū reuocandi, quandoquidem ob aliam publicam causam vocatus Romam aduenisset, sed neque cum Coëpiscopis & aliis quorum consilium in causâ tam ardua requirendum est, consultatum fuisse, quia tantum tempus non suppetebat Archiepiscopo, ut ad vtrumque negotium instructus Romam accederet. Ex parte verò Bituricensis replicatum fuit, quod Papa jam antè Burdegalensem citauit ad causam istam peragendam, neque hoc citatorium suum per posterius personaliter veniendi, mandatum reuocasse, tantum quoque spatium temporis habuisse Burdegalensem, ut sufficienter deliberare potuerit, quod ipsa etiam cum quibusdam facere jam aggressus esset. His vtrinque auditis, Gregor. IX. adhibito Cardinalium consilio dilationem aliam usque ad Natliuitatem Domini indulgit. Vide quæ circa hanc controuersiam habentur *in cap. vlt. De Maioritate.*

SUMMARIVM.

1. Citatio fieri potest per terminum primam statim vice peremptorium ad totam causam, si longè absit citandus, modò etiam sufficiens illi tempus detur ad deliberandum & causam instruendam.
2. In casu impeditenti superuenientis citationi peremptoria noua dilatio dari potest.

Nota I. Si aliquis ex loco valde remoto citandus sit, citatio fieri potest ad totam causam, & ita ut terminus peremptorius statim primâ vice designetur, ita sumitur

tur ex cap. Tum ex literis s. in fine, de in integr. restit. Imò Gail. l. 1. obseru. 51. monet, in quibusdam tribunalibus id ferme ordinarium esse, ut citationes fiant ad totam causam, dato tamen temporis interuallo, quod sufficiat ad deliberandum, & causam instruendam, si ex loco remoto peremptoriè aliquis vocetur iuxta c. 1. h. 2.

2 Nota II. Si dilatio peremptoria ob superveniens impedimentum non fuit sufficiens, dari potest noua dilatio, ita etiam supra in c. 2. Not. 2.

Quæritur I. Quid sibi velit, quòd procuratorium mandatum datum sit saluis exceptionibus? Resp. Referendum id esse potissimum ad exceptiones dilatorias, ne enim Archiepiscopus videretur mandasse Procu-

ratori, ut super causa principali responderet, protestatus est, exceptiones omnes etiam dilatorias saluas sibi manere.

Quæritur 2. Quid sibi velit, quòd Procurator dixit Archiepiscopum pro absente reputandum fuisse, & revocandi domum priuilegium habuisse? Resp. Id solùm dicere voluisse, quod præsentia, quam pro publica necessitate Romæ exhibuit, ei damno esse non debeat, ut ibi respondere teneatur non instructus, ideòque perinde censendum esse, ac si Romæ nunquam fuisset. Ceterùm cum ratione sue profectionis impeditus fuerit, quòd minùs causam adeò arduam instruere potuerit, ideò nouam ei dilationem necessariò tribuendam esse, quod & Pontifex iustum esse decreuit.

TITVLVS IX. DE FERIIIS.

FERIÆ à dilationibus, de quibus præced. tit. differunt 1. Quia dilationes dantur ob còmodum, & plerumque etiam ad instantiam partium, ut se ad litem instruere possint. Feriæ autem legibus institutæ sunt, potissimum ob publicum bonum, vel Dei honorem. 2. Dilationes dantur secundùm exigentiam causæ plerumque iudicis arbitrio, sed feriæ definitæ ac stabiles sunt, nihilominus & ipsæ feriæ dilationes quædam iudiciorum sunt, ut propter hanc genericam convenientiam, hi tituli non incongruè coniungantur, uti ex l. 1. ff. Videre est, titulis De Feriis & Dilationibus.

CAPITVLVM I.

Omnes.

Dies Dominica omni cum Veneratione seruari debet, à Vespera ad Vesperam, ita ut non liceat mercatum aut iudicium instituere, vel aliquem condemnare, aut iuramentum præstare, nisi pro pace, aut alia necessitate.

Quòd hîc dicitur de obseruatione Dominicæ & Festorum à Vespera ad Vesperam, id accipi debet secundùm consuetudinem quarundam prouinciarum, at verò spectato Communi Ecclesiastico iure, cuiuslibet festi obseruatio est à mediâ nocte, usque ad alterius noctis medium. De Mercatu diebus festis non instituendo, & non agendis litibus judicialibus, egi eodem tract. 7. cap. 2. asserit. 8. & 9. vbi etiam dixi. n. 8. limit. 4. Non omnia iuramenta die festo prohiberi, v. g. quæ fiunt in inauguratione Doctõris, pro Confirmatione contractûs, sed tantùm iudicialia, quamuis & hæc non minùs quam alij iudiciales actus propter necessitatem aut pietatem permittuntur. c. vlt. h. s. Videatur Tancredus l. 2. c. 19.

CAPITVLVM II.

Quoniam.

Tria hîc dicit Alex. III. Primũ. Licet Iudæi Sabbata celebrarint à Vespera usque ad Vesperam, tamen Christiani in festis suis inchoan-